בההיא הנאה דקא משתניא. האי מלוה לגבי האי ממלוה ישנה

למלוה חדשה ונוח לו לדחות הפרעון זמן ארוך: גמר. השתא

בשעת אמירה: ומשעביד נפשיה. בלב שלם להאי ומינתיק מקמא:

כגון הני דבי בר אלישיב. אם היה מקבל זה אדם חזק שאינו ממתין

כגון הני דבי בר אלישיב כו':

כהלכתה בלה טעמה. כחילו קבלה

משה הלכה מסיני שאין לריך לתת

בה טעם: אפיטרופיא. להכנים

ולהוליא. ואע"פ שכתבו לה בלשון

מתנה לא קנאתן ואין טעם בדבר

אלא כך תקנו והפקר ב"ד הפקר:

בבית. בית מיוחד שחינו דר בה

אלא עשאו לו לבית חתנות: באפיה

קאמינא לך דלא הדרגא בי.

השתא ס"ד דהכי אמר ליה בפניו

אני מבטיחך שלא אחזור בי: ופרכינן

מכלל דאי בעי למיהדר מלי מיהדר.

בתמיה: ה"ק דברים הללו כו'.

כיון דבאפיה קאמינא לך דמיתביה

ניהליה תו לא מצי הדרנא בי:

הא אמרה רב חדא זימנא. ולמה

ליה למימר דלא מלינא הדרנא:

הני מילי. דבעינן בפניו: מתנה

מרובה. כגון מנה: קמ"ל. להכי

אינטריך למימר באפיה קאמינא לך

לאשמועינן דקבא דמוריקא דמתנה

מועטת היא בעיא נמי באפיה:

גינאי. בעלי גינה מוכרי ירק:

איסתירי וווי. סילעי מדינה. סתם

איסתירי סלע לורי. איסתרי זוזי סלע מדינה שמינית שבסלע לורי דהיינו חלי

דינר: באפי מרי. אאמרו ליה קאי כלומר

אמרו ליה באפי מרי ארעא יהבינהו

ניהליה למרי ארעא: חייב. המשלח

הזה: באחריותו. אם יאנקו מיד שליח

זה: ואם בא לחזור. ולומר החזירם

לי שמא יאנסו ממך בדרך אינו

חוזר: רב סבר הולך כוכי דמי.

באחריותו שהמלוה לא לווהו למוקרם

ה"ג דל"ע הולך

דמי ואם היו במתנה דליכא אחריות

מודה שמואל דאינו חוזר: שמואל

סבר אמרינן מגו מתוך שחייב

באחריות אם בא לחזור חוזר: הולך

תן. כלומר אחד מכל לשונות הללו:

לימה ליה. החי משלח: חין רצונו.

של מפקיד: שיהא פקדונו ביד אחר.

דהכי קו"ל לקמן בפרק שלישי (דף

כט.) וכיון דאין רלונו אשתכח דחוב

הוא לו ואין חבין לו לאדם אלא

בפניו ואמאי אינו חוזר האי לאו

ים זכי הוא: כשהוחוק. משלח זה:

לפרן. בפקדון דאנן סהדי דניחא

סרבלי. קו"ט בלע"ז: אשרתא.

הקפה שנתן סרבלים בחשרחי לתת

לו המעות לזמן קבוע: נקני מינך.

אונסא דאורחא דאי מיתנסי מינך

לא ליהדר לתובען: אמר להו אין.

כן אעשה: שפיר ענדת. שלא

שיעבדת עלמך על חנם ותהיה עבד. ולהך לישנא גרים שפיר עבדת דלא

שוית נפשך עבד לוה לאיש מלוה:

לבעליו שילא מתחת ידו:

הלכך

:56

דמי.

ליה

אינו חוזר ומיהו חייב

כלומר בעלמא הולך כזכי

כזכי

פר א מיי' פ"ו מהל' זכייה הל' ד סמג עשין פב

טוש"ע ח"מ סימן רמו סעיף

יב וטוש"ע אה"ע סימן קו

פעיף א: סעיף א: פה ב מיי שם הלי טו סמג

נט סעיף א:

ג וטוש"ע חו"מ סי' קכו

סעיף ח]: פו ד מיי פט"ו מהלי מכירה הלי ב סמג

לאוין קע טוש"ע ח"מ סימן רלב סעיף א:

פו ה ו מיי׳ פט״ז מהל׳ מלוה הל׳ ב [פ״ד מהל׳

זכיה הל"ד] סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סימן קכה סעיף

:6 יו. פח ז מיי' פ"א מהל' שכירות הל' ו סמג

עשין פט טוש״ע שס: פט ח מיי׳ שס טוש״ע שס

סעיף ב [סע' רלג סעי'

שם טוש"ע אה"ע סי

 ל) [ב"ב כט.], כ) [שם ושבת לה: מגילה יח: חולין ט. לב.],
ג"ב קמד, ד) שם קלח:, ם) [שם קמד.], ו) במס' ב"ב הגירסא. חנינא, ז) [לעיל יג. וש"נ], ח) לקמן סג:, ט) [לקמן סב: סג:], י) [שם לב: וסב:], יא) [מוספתא פ״א לב: וסב:], יא) [תוספתא פ״א הי״א], יב) [לקמן כט. ב״מ לו.], יג) ל"ל זכות. מראה כהן, יד) [וע' תוס' יומא נו: ד"ה ר' יהודה וע' היטב תוס' יומא מ: סוף ד"ה ועשהו ותוסי שבועות כה. ד"ה ושמוחל], טו) [בד"ה בדף יא: כל האומרו.

תורה אור השלם

גַשִּׁיר בְּרְשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ מַלְוֶה:

גליון הש"ם

מ' א"ר חייב באחריותו. ט' בריטב״א קידושין דף מג ע״ב ד״ה מאי קסבר: תום' ד״ה ולא פש גביה כו' דמנפשיה אין נאמן. ע' ב"ב דף קעה ע"ל תד"ה חזר ואמר:

הגהות הב"ח (מ) גם' למרי ארעא בטסקא באפי מרי ארעא:

לעזי רש"י

מוסף תוספות

א. שטעו תחלה בחשבון. א. שטער תחקה בחשבון. מוס' נ"ג קעה. ד"ה חזר. ב. משום דאין דרך אדם להודות עד שיכוין חשבונו יפה. מוס' הלח"ש. [ומיהו רוקא דשעבד נפשיה במעמד שלשתז בפני עדים אבל בינו שלשתן בפני עדים אבל בינו לבינם נאמן כיון דאיכא מיגו, דכל שלא בפני עדים לא דייק שפיר. שיטות קדמויס.] ועי מוס' נ"נ קעה. ד"ה חור. ג. דמה שהיה אומר שלא ג. דמה שהיה אומר שלא ליתן, משום. מוס׳ הכל״ט. T. [ו]אומר לא נתחייבהי לך כלום. מוס׳ הכל״ט. ה. וטעמא דבקיעת הנוד לדבריהם קא״ל. מוס׳ הכל״ט. [ד]ה"פ, דכו"ע הולך
[ד]ה"פ, דכו"ע הולך
כזכי היכא. תוס' הרח"מ.
[דליכא למימר מיגו. תוס' הרח"ע. חוס' להביאו. תוס' הרא"ש (בע"ב).

פסקי רי"ד

. אמר ליה רב לרב אחא ברדלא קבא דמוריקא אית לי גבך יברא לפלוני באפיה קאמינא לך דלא הדרנא בי מכלל דאי בעי מצי הדר ביה פי׳ ב- ביבי חוד ביה פי״ דקס״ד שהיה מבטיחו שלא יחזור בו להכי מתמה מכלל יחזור בו להכי מתמה מכלל דאי בעי מצי הדר ביה ה״ק . ליה דברים הללו לא נתנו לחזרה פי׳ שאינו יכול לחזור בו כיון שאמר לו במעמד שלשתז ואתא לאשמועי׳ במעמד שלשתן קנה ואי לא לא קנה: הנהו גינאי דעבדי איסתרי גבי חד מינייהו אמרי

נ"א גרים שפיר עבדה עבד לוה לאיש מלוה. כלומר שפיר עבדת דאשתמטת לפי שהן לווים ועבדים לי להביאו לי באחריותן: איספקא. כלי: ליה יהכינהו למריה דארעא בטסקא באפיה מריה ארעא וקנו מיניה לסוף אזל ועבד חושבנא בין דידיה לנפשיה לא פש גבייהו ולא מידי פי׳ ונודע הדבר שטעו בחשבונם שהם יקר מהיה לאחת או לבר. הוא הדר ביה אתי לקמיה דרב נחמן וא"ל מאי אעביד לך חדא דאמר רב הוגא אמר רב ועוד הא קנו מינך א"ל רבא אטו האי מי קאמר לא יהיבנא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קנין בטעות הוא וכל קנין בטעות חוור: איתמר הולך מנה לפלוני שאני חייב לו רב אמר חייב באחריותו פי׳ חייב המשלח הזה באחריות אם יאנסו מיד שליח זה שהרי לא ין המדלילים שלחנו לד עד זה ראם בא לחזור ולומר החזירם לי שלא יאוסו ממך בדרך אינו חוזר ראע"ג דאמר מסתפינא צוהו המלוה שישלחנו לו ע"י זה ראם בא לחזור ולומר החזירם לי שלא יאוסו ממך בדרך אינו חוזר ראע"ג דאמר מסתפינא דלמא מיתנס באורחא אי נמי לא מהמנינא לך ומסתפינא לך דלמא שמטת ואכלת להו אפ"ה אינו יכול לחזור בו דכיון דיהיב ליה אדעתא לאמטוייה ניהליה והימניה תו לא מצי למיהדר ביה ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר ילימא בהא קמיפלגי דמר סבר הולך כזכי דמי ומר סבר לא כזכי דמי פי? לימא בהולך פליגי אי דמי כזכי אי לא כי בתן אשכחן במתני (לעיל יא:) דכזכי דמי לימא בהולך פליגי אי דמי כזכי כי היכי דאמרי בתן או לא. ואי ק' ואפי׳ אי סבר שמואל דהולך לאו כזכי דמי אמאי יכול לחזור בו לא יהא אלא הוא בעצמו תופש בשביל המלוה הא קי״ל התופש לב״ח קנה. תשובה הא אמרך לעיל גבי תופש לבעל חוב דאי אמר מסתפינא דילמא מתנסי באורחא אי נמי דלמא שמטת ואכלת להו טענתיה טענה והכא אי אמרי כזכי דמי אין טענתו טענה. לא דכ"ע הולך כזכי דמי והכא בהא קמיפלגי דמר סבר אמרינן מגו ומר סבר לא אמרינן מגו פי׳ בלישנא דהולך כ"ע לא פליגי דהכי משמע הולך כמו תן ואילו אמר גבי עבד נמי

אם כן נתת דבריך לשיעורין. מה שקשה ע"פ הקונטרס בפ"ק דקידושין (דף יא.) גבי בנתיה דר' ינאי דקפדן אתרקבא דרינרי מפורש בקידושין: בהלבתא בלא שעם. פי' מה שמועיל לקנות אבל טעם יש למה תקנו חכמים מעמד שלשתן

תקנו שלא יצטרך לטרוח ולעשות קניינים ובהכותב נכסיו לאשתו משום דלא שביק לבריה ויהיב לאחריני ואין דרך לעשות כן אלא לחלק לה כבוד ולמנותה אפיטרופיא ומשיא אשה לבנו כשהאב מסיר כל מה שיש לו מן הבית סמכא עליה דעתא דבן . כדמפרש בפ' מי שמת (ב"ב ד' קמד.): אבל מתנה מועמת כו'. וא"ת הא נמי שמעי׳ לה דאמר

רב בפרק הזהב (ב"מ מט.) דברים אין בהן משום חיסור אמנה ומדמי התם מתנה מועטת למכר דליכא מעות בהדי דברים וי"ל דהכא שאומר לנפקד או לבעל חוב שיתן לו סלקא דעתין דקני טפי מכשאמר מתנה אני נומן לך: ללא פש גביה ולא מידי. פר"ח וכן ר"ת שהיו בעלי דינין מודים לו או היה הדבר ידוע בעדות ברורה דלא פש גביה מידי ומשמע מדבריהם ° דמנפשיה אין נאמן לומר טעיתי במה שהודיתי אע"ג דאית ליה מיגו דאי בעי אמר חזרתי ופרעתי ב וכן משמע מהא דתנן בשבועות (דף לח:) מנה לי בידך אמר ליה הן למחר אמר ליה תנהו לי אם אמר נחתיו לך פטור אין לך בידי חייב ומפרש טעמא בפ״ק דבבא בתרא (דף ו.) משום דכל האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי ואמאי לא מהימן לומר לו אין לך בידי שטעיתי שהייתי סבור להיות חייב ואיני חייב כלום מיגו דאי בעי אמר פרעתי אח"כ אלא משמע דבמגו לא מהימן לומר שטעה: הדא דאמר רב הונא כו'. ר"נ סלקא דעתיה ג שהיה חוור בו ™ ולא משום דלא פש גביה מידי:

ומר סבר הולך לאו כוכי דמי. והשתה סבור שחותו טעם שאומר שמואל מתוך שחייב באחריותו חוזר לא עיקר טעם הוא וכה"ג אשכחן (לקמן דף כה.) בההיא דהלוקח יין מבין הכותים דמעיקרא בעי למימר דטעמא דרבי יהודה משום דלית ליה ברירה אע"ג דקתני (שם כו.) אמרו לו לר׳ מאיר אי אתה מודה שמא יבקע הנוד כו׳ה וכהנה רבותיה: דב"ע הולך בזבי. פי׳ נקונטרס ואם היו במתנה דליכא אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואין נראה דבמתנה אין הולך כזכי כדפרישית לעיל (דף יב.שו) אלא י"ל דכשפטרו מלוה מן האחריות או בגט שחרור

מודה שמואל דאינו חוזר: לבוף אישתמים להו. משמע דנדין לא היו יכוליו לכופו להחזיר אע"ג דלא הוחזקו כפרנים היינו משום דאמת היה שהוא שלוחו חולא מצי אמר אין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר:

בההיא הנאה דקא משתניא ליה בין מלוה ישנה למלוה חדשה גמר ומשעביד נפשיה א"ל הונא מר בריה דרב נחמיה לרב אשי אלא מעתה ¢כגון הני דבי בר אלישיב דכפתי ושקלי לאלתר ה"נ דלא קנו וכי תימא ה"נ יא"כ נתת דבריך לשיעורין אלא אמר מר זומרא יהני תלת מילי שוינהו רבנן כהלכתא בלא מעמא חדא הא יואידך דאמר רב יהודה אמר שמואל *הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפימרופיא ואידך יהמר רב יחנניא יהמשיא אשה לבנו גדול בבית קנאו א"ל רב לרב אָחאָ ברדלא קבא דמוריקאָ אית לי גבך יהביה לפלוני באפיה קאמינא לך דלא הדרנא בי מכלל דאי בעי הדר ביה מצי הדר ביה ה"ק דברים הללו לא ניתנו לחזרה הא אמר רב חדא זימנא ״דאמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך תנהו לו לפלוני במעמר שלשתן קנה אי מההיא הוה אמינא הני מילי מתנה מרובה אבל מתנה מועמת לא ליבעי בפניו יקמ"ל: הנהו גינאי דעביד חושבנא בהדי הדדי פש חמש איסתרי זוזי גבי חד מנייהו אמרי ליה יהבינהו ניהליה למִרי ארעָא י באפי מרי ארעא וקנה מיניה לסוף אזל עבד חושבנא בין דיליה לנפשיה לא פש גביה ולא מידי אתא לקמיה דרב נחמן א"ל מאי איעביד לך חדא דאמר רב הונא אמר רב ועוד הא קנו מינך א"ל רבא אטו האי מי קאמר לא יהבינא דליכא גבאי קאמר א"ל א"כ קנין במעות הוא יוכל קנין בטעות חוזר יאיתמר החולך מנה לפלוני שאני חייב לו 9 אמר רב חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר ושמואל אמר מתוך שחייב באחריותו אם בא לחזור חוזר לימא בהא קמיפלגי דמר סבר ייהולך כזכי דמי ומר סבר יהולך לאו כזכי דמי לא דכ"ע יהולך כזכי דמי והכא בהא קמיפלגי מ"ם לא אמרינן מיגו ומ"ם אמרינן מיגו תניא כוותיה דרב שהולך מנה לפלוני שאני חייב לו תז מנה לפלוני שאני חייב לו יהולך מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי תן מנה לפלוני פקדון שיש לו בידי חייב באחריותו ואם בא לחזור אינו חוזר פקדון לימא ליה ייאין רצונו שיהא פקדונו ביד אחר א"ר זירא "כשהוחזק כפרן רב ששת הוה ליה אשרתא דסרבלי במחוזא א"ל לרב יוסף בר חמא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי אזל יהבינהו ליה אמרי ליה ניקני מיגך אמר להו אין לסוף אישתמים להו כי אתא לגביה אמר לסוף

ליה שפיר עבדת דלא שוית נפשך יעבד

לוה לאיש מלוה לישנא אחרינא שפיר

עבדת עבד לוה לאיש מלוה ר' אחי בר'

יאשיה הוה ליה איספקא דכספא בנהרדעא

מוסף רש"י

כהלכתא בלא טעמא. הס תחנו את הדברים אף על פי ס (ב"ב קמד.). לא עשאה אלא אפיטרופיא. דחנו סהדי דלא עקר נחלת הבנים ולא נתכוין אלא שיכבדוה הבנים מתוך שאוכלין על ידה שם) דאומד הדעת הוא דאין . אדם מניח את בניו ונותן את הכל לאשתו, ולא נתכוין אלא לעשותה אפוטרופא כדי שיחלקו לה בניו כבוד משום דאוקי אבוהון נכסי ברשותה רעתה ויהיו כפופים לה, ומני לה מהני חלח מילי דשוינהו רבנן כהלכחא בלא טעמא, דדברי נבואה הם, לפי שאנו מניחין מה שכתוב בשטר בהדיא דנתן לה הכל, לילך א**חר אומד דעתנו** (שם קלא:) המשיא אשה לבנו גדול בבית קנאו. הכן לחותו הכית, ותקנת חכמים היח לכבוד החתו. שנגאי הדבר לשחת חשה וחין מקום לדור קנה. ראה לעיל יג א. אמר קבוז להי לפל ג' מו אבו רב חייב באחריותו. שהרי לא לוהו המלוה לשולחו (לקמן

פסקי רי"ד (המשך)

הולך גט שחרור זה לעבדי כיוז דליכא מיגו אינו יכול לחזור בו והכא משום מגו אמר שמואל דיכול לחזור ופי׳ המורה דכ״ע הולך כזכי אחריות מודה שמואל דאינו חוזר ואינו נ"ל דהא לקמן אמרינן הולך כזכי דמי ואע"ג דהי"ל הלכה כשמואל רדיוי תניא כותיה דרב הולך מנה לפלוני שאני חייב לו תז מנה לפלוני שאני חייב לו והולך מנה לפלוני פקדון . שיש לו כידי חייב כאחריותו יאם בא לחזור אינו חוזר. פי׳ לא דמי חייב באחריותו ר יא יכו יו ב באחו ויונו דפקדון לחייב באחריותו דמלוה דאילו גבי מלוה אי מתניס ההיא מנה באורחא חייב הלוה באחריותו עד כפר ביה שליח ואילו פקדון

שמטיה ואכליה חייב (השליח) [המשלח] באחריותו אבל (פקדון) אילו איתניס באורחא פטור אם יש עדים בדבר כדקיימא לן בפ׳ המפקיד (לו:) דאע״ג דק״ל שומר שמסר לשומר חייב משום דא״ל אנת מהימנת לי בשבועה האיך לא מהימן לי בשבועה. ה"מ היכא דליכא עדים שנאנס וצריך שבועתו של זה אבל היכא דאיכא עדים שנאנס מיד שומר שני פטור שומר ראשון כדתנן בפ׳ המפקיד (לה:) השוכר פרה מחבירו והשאילה לאחר ומתה כדרכה ישבע השוכר שמתה כדרכה והשואל משלם לשוכר מה שישבע השוכר כגון שראה בעיניו שמתה כדרכה וה״ה אם יש עדים בדבר אבל ודאי אם אין עדים בדבר חייב השולח ואינו נפטר בשבועה של שליח משום דא"ל בעל הפקדון את מהימנת לי בשבועה היאך לא מחימן לי בשבועה אי נמי י"ל גם במנה של פקדון חייב באחריותן ואעפ"י שיש עדים שנאנס בדרך משום דא"ל בעל הפקדון מי הרשך לשלחו לי בדרך הלכך פשיעה היא אצלו שבודאי אילו נאנס בעיר ביד שומר שני פטור אבל בדרך חייב מפני שלא היה לו לשלחו אלא לעכבו בידו עד שיבא הל(ו)ה ויטלנו או שישלח שליח שישלחנו לו ויקבל עליו אחריות הדרך ואפ״ה אם כא לחזור אינו חוור שכבר זכה השליח בעבור בעל הפקדון בענין זה שיהיה אחריותו עליו וזה פשע לעצמו שמסרו לו ושוב אינו יכול לחזור בו. ומקשה פקדון לימא ליה אין רצוני שיהא פקדוני ביד אחר פי׳ כדקי״ל לקמן בפ׳ ג׳ (כט.) ואע״ג דקי״ל (ב״מ לו:) שומר שמסר לשומר חייב ולא מפסיד בעל הפקדון בידיה אפ״ה כיון דהוא נאמן אצלו ופקדון כל היכא דקאי ברשותיה דמריה קאי קפיד הוא אם ישלחנו לו ביד אחר ולא דמי למלוה דלהוצאה נתנה שהוא שמח אם ישלחנה לו ובהא דאחריות על המשלח אבל בפקדון קפיד וכיון דקפיד נמצא שחוב הוא לו ואין חבין לאדם אלא בפניו ואמאי אינו חוזר הא לאו זכות הוא אמר ר׳ זירא כשהוחזק כפרן פי׳ שהוחזק המשלח זה כפרן